SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1299

av Charlotte Broberg m.fl. (M)

Nationell vårdmodell för personer utsatta för sexuellt våld

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta en nationell vårdmodell för personer som utsatts för sexuellt våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att regeringen bör verka för att långsiktig eftervård under minst tolv månader integreras i vårdkedjan för personer som utsatts för sexuellt våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda möjligheten att använda Södersjukhusets specialiserade kompetens som en nationell nod för att stödja landets regioner i att utveckla vården för sexuellt våldsutsatta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Att utsättas för sexuellt våld är en av de allvarligaste kränkningarna av en människas frihet och trygghet. Kampen för att återupprätta tryggheten för människor som utsatts för sexuellt våld är därför en av vår tids viktigaste frihetsfrågor.

I Stockholm finns i dag Sveriges enda specialiserade akutmottagning för våldtagna, belägen på Södersjukhuset. Där får personer som utsatts för sexuellt våld akut vård och stöd samtidigt som spår och andra bevis kan säkras. Akutmottagningen tar emot personer som utsatts för sexuellt våld upp till en månad efter övergreppet. Personer som söker vård längre tid efter ett övergrepp hänvisas i dag till andra delar av den allmänna sjukvården, såsom primärvården och psykiatrin, eller till externa organisationer.

Erfarenheterna från Södersjukhuset visar på fördelarna med en specialiserad verksamhet, men ur ett nationellt perspektiv är vården djupt ojämlik. Det saknas i dag en nationell vårdmodell med en sammanhållen vårdkedja som omfattar såväl det akuta omhändertagandet som den långsiktiga eftervården. Det innebär att personer som utsatts för sexuellt våld runt om i Sverige riskerar att inte få det stöd, den vård och den hjälp till återhämtning som de har rätt till.

Regeringen bör därför ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en enhetlig nationell vårdmodell. Syftet är att säkerställa en mer jämlik vård och en sammanhållen vårdkedja, oavsett var i landet den våldsutsatta personen bor.

Personer som utsatts för sexuellt våld löper en förhöjd risk att utveckla posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) och andra långvariga psykiska besvär. Fysiska, psykiska, sexuella och sociala konsekvenser kan uppstå eller kvarstå långt efter själva övergreppet. Många väntar dessutom länge med att söka vård eller berätta om sina upplevelser. För den som väl tar steget att söka hjälp kan det vara svårt att veta var man ska vända sig.

Ett sammanhållet omhändertagande förutsätter att den akuta vården och den långsiktiga eftervården knyts närmare varandra. Vårdkedjan behöver utvecklas så att det finns en garanterad möjlighet till specialiserad eftervård under minst tolv månader efter övergreppet.

Det finns samtidigt en stor potential i att låta den spetskompetens som byggts upp på Södersjukhuset komma hela landet till del. Genom att etablera en nationell nod för denna vårdform skulle andra regioner kunna få det stöd, den vägledning och den kunskapsöverföring som krävs för att stärka och utveckla det lokala omhändertagandet av personer som utsatts för sexuellt våld i hela Sverige.

Charlotte Broberg (M)

Kristina Axén Olin (M)

Joanna Lewerentz (M)

Carl Nordblom (M)

Erik Ottoson (M)

Josefin Malmqvist (M)

Maria Stockhaus (M)

Merit Frost Lindberg (M)

Lotta Högström (M)

Sophia Granswed Baat (M)

Ida Drougge (M)